

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Cichosz

KGP – 4100-06-01/2013

P/13/048

WYSTĄPIENIE
POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/048 - Wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w części 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
<i>Kontroler</i>	Rafał Szymański, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 85020 z dnia 5 lutego 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Alicja Adamczak, Prezes Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie budżetu państwa w 2012 roku w części 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej².

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012³ dochody w części 61 zostały zrealizowane w 105,4%. Były one rzetelnie ewidencjonowane oraz terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa. W UPRP podejmowano przewidziane prawem działania w celu odzyskania należności budżetu państwa.

Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 47 959 tys. zł.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli 6,4% zrealizowanych w części 61 wydatków oraz badania analitycznego ksiąg rachunkowych. Księgi rachunkowe prowadzone były prawidłowo a sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Powyższą ocenę uzasadnia także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

1 Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

2 Dalej: Urząd Patentowy RP lub UPRP.

3 Ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

Prezes Urzędu Patentowego RP zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ prawidłowo sprawowała nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania w 2012 r. budżetu państwa, kontrola dochodów budżetowych w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

W ustawie budżetowej na rok 2012 dochody budżetu państwa w części 61 zostały zaplanowane w kwocie 58 000 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 61 123 tys. zł, tj. 105,4% kwoty planowanej, głównie z tytułu opłat za zgłoszenia i ochronę przedmiotów własności przemysłowej – 60 542 tys. zł.

Wyższa od przewidywanej realizacja planu dochodów wynikała głównie z:

- wyższych o 5,4% dochodów z tytułu opłat za zgłoszenia i ochronę przedmiotów własności przemysłowej oraz ochrony patentów europejskich,
- nieplanowanych dochodów w kwocie 82 tys. zł z tytułu rozliczeń z lat ubiegłych (zwrot przez Europejski Urząd Patentowy części kosztów w ramach współpracy technicznej, poniesionych w 2011 r. przez UPRP).

Największy udział w dochodach, wynoszący 99%, stanowiły dochody uzyskane z tytułu opłat za zgłoszenia i ochronę przedmiotów własności przemysłowej oraz z ochrony patentów europejskich (60 542 tys. zł) w dziale 750 *Administracja publiczna*, rozdział 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

Na koniec 2012 r. w części 61 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 39 tys. zł, w tym zaległości stanowiły 18 tys. zł. W porównaniu do 2011 r. należności ogółem były wyższe o 27 tys. zł, a zaległości wyższe o 16 tys. zł. Głównym powodem zwiększenia kwoty zaległości było zagubienie i nie zapłacenie przez firmę Thomson Reuters faktury za dane bibliograficzne na kwotę 14 tys. zł. Duplikat faktury wysłano do firmy w dniu 23 stycznia 2013 r., należność wpłynęła 26 lutego 2013 r.

W 2012 r., podobnie jak w roku 2011 nie udzielano ulg w spłacie należności.

Najwyższa Izba Kontroli, zgodnie z przyjętymi założeniami, nie dokonywała oceny prawidłowości planowania i realizacji dochodów budżetowych.

Ocena cząstkowa

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm. Dalej: *ufp*.

2. Wydatki budżetowe

2.1. Planowanie wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2012 wydatki budżetu państwa w części 61 zostały zaplanowane w wysokości 47 183 tys. zł. Kwoty wydatków zgłoszone przez dysponenta do projektu budżetu w tej części budżetu państwa wyniosły 46 981 tys. zł, tj. 99,6% kwoty ujętej w ustawie budżetowej. Zostały one zaplanowane w układzie klasyfikacji budżetowej z uwzględnieniem założeń przyjętych do planowania budżetu państwa przez Radę Ministrów i Ministra Finansów. Przy planowaniu uwzględniono następujące czynniki mające wpływ na rzetelność wykazanych w projekcie kwot wydatków:

- przewidywane wykonanie wydatków w 2011 r.,
- przyznany przez Ministra Finansów limit na wydatki (46 980 tys. zł),
- przyznany przez Ministra Obrony Narodowej limit na wydatki obronne (1 tys. zł),
- reguła dyscyplinująca (kwota wydatków nie może być większa niż kwota wydatków z 2010 r. powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, powiększony o punkt procentowy).

Zaplanowane w ustawie budżetowej wydatki w trakcie roku zostały zwiększone *per saldo* o kwotę 835 tys. zł. Zmiany planowanej pierwotnie kwoty wydatków wynikały ze zwiększenia z rezerw celowych budżetu państwa o kwotę 835 tys. zł, z przeznaczeniem na:

- realizację projektu IPORTA – EU ACCESSIBLE INTELLECTUAL PROPERTY realizowanego w ramach Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) Nr umowy – EACI/CIP/11/BN04S00 dla jednostki realizującej, tj. Urzędu Patentowego RP, w wysokości 27 tys. zł,
- sfinansowanie skutków wzrostu wynagrodzeń pracowników z grupy ekspertów Urzędu Patentowego RP w związku z awansami uzyskanymi w roku 2011 i 2012 – w wysokości 198 tys. zł,
- sfinansowanie nagrody jubileuszowej dla zastępcy Prezesa Urzędu Patentowego RP – w wysokości 32 tys. zł,
- na uzupełnienie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników, w związku z podniesieniem o 2% wysokości składki rentowej – w wysokości 542 tys. zł,
- na sfinansowanie dodatku służby cywilnej wraz z pochodnymi dla jednego pracownika przewidzianego do mianowania z dniem 1 grudnia 2012 r. zatrudnionego w Urzędzie Patentowym RP – w wysokości 1 tys. zł,
- na dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla dwóch pracowników Urzędu bezpośrednio zaangażowanych w realizację projektu systemowego "Wsparcie efektywnego wykorzystania własności przemysłowej w innowacyjnej gospodarce" wdrażanego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – w wysokości 13 tys. zł,
- na realizację projektu systemowego nr POIG.05.02.00-00-00-004/10-00 "wsparcie efektywnego wykorzystania własności przemysłowej w innowacyjnej

gospodarce" w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – w wysokości 22 tys. zł.

Z przyznanej z rezerw celowych kwoty 835 tys. zł, wykorzystano 829 tys. zł, tj. 99,3%. Główną przyczyną niepełnej realizacji, były przede wszystkim niższe niż zakładano koszty wyjazdów zagranicznych pracowników UPRP bezpośrednio zaangażowanych w realizację projektu IPorta, jak również niższe od zakładanych koszty poniesione na udzielone zamówienia publiczne, które w momencie wystąpienia o rezerwę były jeszcze nierozstrzygnięte. W wyniku badania celowości zwiększenia wydatków UPRP o środki pochodzące z rezerwy celowej (o kwotę 835 tys. zł) ustalono, że zwiększenia te wynikały z potrzeb jednostki i przeznaczone zostały na realizację zadań, w tym między innymi na sfinansowanie skutków wzrostu wynagrodzeń pracowników z grupy ekspertów UPRP w związku z uzyskanymi awansami, realizację projektu systemowego POIG, uzupełnienie wydatków na ubezpieczenia społeczne pracowników w związku z podniesieniem o 2% wysokości składki rentowej w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 10-101)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej planowania wydatków budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Zgłoszone przez dysponenta części 61 wydatki zostały zaplanowane racjonalnie i oszczędnie, a dokonane w trakcie roku zmiany w planie wydatków wynikały z zabezpieczenia bieżącego finansowania zadań.

2.2. Realizacja wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w części 61 wydatki wyniosły 47 959 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one wyższe o 896 tys. zł, tj. o 1,9%.

Wydatki dokonywane były w dziale 750 – *Administracja publiczna* w wysokości 47 958 tys. zł oraz w dziale 752 – *Obrona narodowa* – w wysokości 1 tys. zł. Dokonane wydatki dotyczyły przede wszystkim wypłaconych wynagrodzeń osobowych pracowników (§ 4010) – 16 126 tys. zł, wynagrodzeń osobowych wypłaconych członkom korpusu służby cywilnej (§ 4020) – 15 500 tys. zł oraz wypłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (§ 4110) – 5 421 tys. zł.

Badaniem objęto wydatki w wysokości 3 078 tys. zł, tj. 6,4% wydatków części 61. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Urząd Patentowy RP dokonywał wydatków zgodnie z obowiązującymi przepisami, oszczędnie gospodarując przyznanymi kwotami. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na wydatki bieżące, wydatki majątkowe, wydatki związane ze współfinansowaniem projektu systemowego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG).

Kontrolą objęto sześć postępowań o zamówienie publiczne na kwotę 1 069 758 zł, z czego: cztery postępowania w trybie przetargu nieograniczonego:

- dostawa sprzętu komputerowego i oprogramowania – na kwotę 102 707,46 zł,
- rezerwacja i sprzedaż biletów lotniczych – na kwotę 300 000 zł,
- druk publikacji – na kwotę 77 490 zł,

- obsługa serwisowa wysokonakładowych urządzeń Oce – na kwotę 238 952,10 zł,

oraz dwa w trybie zapytania o cenę:

- dostawa artykułów higienicznych – na kwotę 115 394,91 zł,
- dostawa materiałów eksploatacyjnych do drukarek – na kwotę 242 383,55 zł.

W wylosowanej próbie wydatków budżetu państwa, którymi sfinansowano zdarzenia gospodarcze, nie wylosowano żadnego wydatku dokonanego w wyniku postępowania o zamówienie publiczne w trybie z wolnej ręki.

Na realizację tych umów wydatkowano 1 076 928,02 zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵. Rzetelnie prowadzono dokumentację postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności za dostarczone towary i usługi.

(dowód: akta kontroli str. 102-205)

Zrealizowane wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 47 513 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2011 r. o 909 tys. zł, tj. o 1,9%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (83%) stanowiły wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (39 788 tys. zł) oraz zakupy towarów i usług (zrealizowane w wysokości 6 692 tys. zł). Wydatki na wynagrodzenia⁶ wyniosły 39 788 tys. zł i w porównaniu do 2011 r. wzrosły o 830 tys. zł (2,1%). Wzrost wydatków na wynagrodzenia w odniesieniu do roku poprzedniego wynikał z podniesienia w 2012 roku o 2% składek rentowych oraz wzrostu wynagrodzeń w grupie eksperckiej w związku z otrzymanymi awansami.

W ramach kontroli sprawdzono stan zatrudnienia i realizację wydatków na wynagrodzenia oraz wydatki na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartych umów zleceń i umów o dzieło.

Przeciętne zatrudnienie⁷ w 2012 r. w części 61 wyniosło 506 osób i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. o dwie osoby. Różnice wystąpiły w grupie:

- osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – zmniejszenie stanu o jednego pracownika,
- członków korpusu służby cywilnej – zwiększenie stanu o trzech pracowników.

Przeciętne wynagrodzenie w 2012 r. wynosiło 5 591,1 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2011 r. było wyższe o 9,6 zł, tj. o 0,2%.

W 2012 r. w UPRP wydatkowano 13 tys. zł⁸ na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartych 21 umów zlecenia i pięciu umów o dzieło z osobami fizycznymi będącymi pracownikami jednostki (umowy na kwotę 9 tys. zł) i osobami spoza

5 Dz. U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

6 Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-28 z wykonania planu wydatków.

7 W przeliczeniu na pełne etaty.

8 W § 417 – Wynagrodzenia bezosobowe, § 4170.

kontrolowanej jednostki (106 umów na kwotę 69 tys. zł). Szczegółowym badaniem objęto 20 umów, w tym dwie umowy finansowane z budżetu środków europejskich (§ 4177), w kwocie 16,5 tys. zł. W wyniku kontroli stwierdzono, że zlecone prace zostały wykonane i sfinansowane zgodnie z umowami, prawidłowo odebrane, a wydatków dokonano w ramach limitu określonego w planie finansowym. Kontrola nie wykazała przypadków nieuzasadnionego zlecenia usług oraz zlecenia pracownikom lub osobom z zewnątrz usług związanych z zadaniami, które powinny być wykonywane w ramach obowiązków służbowych pracowników.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 38 tys. zł, tj. 95% planu po zmianach i w porównaniu do 2011 r. były niższe o 40,6%, tj. o 26 tys. zł. Niższa niż w 2011 r. realizacja wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych była wynikiem mniejszych niż zakładano rekompensat za udział w pracach Kolegium Orzekającego dla przedstawicieli organizacji społecznych.

Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 408 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach i były niższe od wykonania w 2011 r. o 12 tys. zł. Całość wydatków majątkowych UPRP dokonanych w 2012 r. poniesiono w dziale 750 Administracja publiczna. Zakupy były zgodne z zakresem rzeczowym planu wydatków na 2012 r. i uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań. Wydatki inwestycyjne w 2012 r. wykorzystano między innymi na zakupy informatyczne (316 tys. zł); zakup urządzeń biurowych (23 tys. zł) oraz pozostałe zakupy (zakup klimatyzatorów – 69 tys. zł). W 2012 r. w UPRP nie realizowano inwestycji budowlanych.

Zrealizowane wydatki budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej wyniosły 195 tys. zł, tj. 95,5% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2011 r. o 83 tys. zł, tj. o 57%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (96%) stanowiły wydatki bieżące zrealizowane w wysokości 187 tys. zł oraz wynagrodzenia zrealizowane w wysokości 25 tys. zł. W ramach wydatków majątkowych z tytułu współfinansowania projektów z udziałem środków Unii Europejskiej wydatkowano 8 tys. zł.

Zobowiązania w części 61 budżetu państwa na koniec 2012 r. wyniosły 2 888 tys. zł i były wyższe niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. Główną pozycję (2 632 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń, które w porównaniu z rokiem 2011 wzrosły o 2%. Zobowiązania wymagalne na koniec 2012 r. nie wystąpiły.

(dowód akta kontroli str. 206-319, 333-339)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatkowania środków nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wydatkowanie środków budżetowych.

3. Wydatki budżetu środków europejskich

W 2012 r. UPRP był beneficjentem projektu systemowego – Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka⁹, nr POIG.05.02.00-00-004/10-00 pod tytułem „Wsparcie efektywnego wykorzystania własności przemysłowej w innowacyjnej gospodarce”, w ramach 5 Osi priorytetowej – Dyfuzja innowacji, Działanie 5.2. – „Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym”.

3.1. Planowanie wydatków budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Zgłoszone do projektu budżetu wydatki budżetu środków europejskich części 61 zostały rzetelnie zaplanowane w wysokości 718 tys. zł i w takiej kwocie ujęte w ustawie budżetowej. W trakcie roku plan wydatków został zwiększony środkami z rezerw celowych o 459 tys. zł, tj. do kwoty 1 177 tys. zł. Dokonane w trakcie roku zmiany w planie tych wydatków były celowe.

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej planowania wydatków budżetu środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Realizacja wydatków budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 1 107 tys. zł i stanowiły 94% planu po zmianach i 154,2% kwoty przyjętej w ustawie budżetowej.

Do realizacji w 2012 r. złożono zlecenia płatności na kwotę 1 161 tys. zł, które zostały zrealizowane w wysokości 1 107 tys. zł. Różnica 54 tys. zł wynikała ze zwrotu do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) niewykorzystanych środków, przede wszystkim w transakcjach walutowych, gdzie zakładano wzrost cen walut od momentu złożenia zlecenia do momentu faktycznej zapłaty. Kwota wykonanych przez BGK płatności była zgodna z wielkością wykonanych wydatków.

Opóźnienia w realizacji przez BGK zleceń płatności nie wystąpiły.

Zlecenia płatności złożone w 2012 r. do zrealizowania w roku 2013 nie wystąpiły.

Z budżetu środków europejskich finansowano projekt realizowany w ramach POIG, na który przeznaczono 1 107 tys. zł, tj. 100% ogółu wydatków. Całość wydatków poniesiono w dziale 750 Administracja publiczna.

Badaniem objęto wydatki w kwocie 75 tys. zł, tj. 6,8% ogółu wydatków budżetu środków europejskich. Wszystkie objęte kontrolą wydatki związane były z zakupami towarów i usług (§ 4307 - Zakup usług pozostałych, § 4417 – Podróże służbowe krajowe).

W wyniku kontroli stwierdzono, że wydatki te zrealizowano zgodnie z porozumieniem zawartym z Ministrem Gospodarki w dniu 14 kwietnia 2011 r.¹⁰ Wydatki zostały poniesione zgodnie z kategoriami wydatków oraz w terminach wynikających z porozumienia. Środki wydatkowano w okresie kwalifikowalności oraz

⁹ Dalej: POIG.

¹⁰ Porozumienie Nr POIG.05.02.00-00-004/10-00 w ramach działania 5.2 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym osi priorytetowej V Dyfuzja innowacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 zawarte pomiędzy Prezesem UPRP i Ministrem Gospodarki.

rzetelnie udokumentowano. W wyniku realizacji postanowień porozumienia wykonano ustalone w nim zadania m.in. w postaci przeprowadzenia szkoleń, konferencji międzynarodowych seminariów specjalistycznych, spotkań konsultacyjno-informacyjne oraz organizacji stanowisk wystawienniczych w krajowych i międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych.

(dowód akta kontroli str. 103-104, 215, 224, 322-324)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej planowania i realizacji wydatków budżetu środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

W 2012 r. wystąpiły przypadki ujmowania w zleceniach płatności ze środków europejskich wydatków poniesionych wcześniej z budżetu państwa. Przypadki te odnosiły się do delegacji krajowych i zagranicznych, gdzie nie ma możliwości podjęcia z BGK zaliczek na dewizy lub diety, jak również ze zwrotu wynagrodzeń osobowych, gdzie środki z rezerwy celowej przyznano dopiero we wrześniu i listopadzie 2012 r.

(dowód akta kontroli str. 340-358)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie planowanie i wykonanie wydatków budżetu środków europejskich. Wydatki przeznaczone zostały na realizację zadań ujętych w planie finansowym, a dowody i zapisy księgowe potwierdzające ich dokonanie były kompletne i rzetelne.

4. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

4.1. Mechanizmy zapewniające kontrolę prawidłowości sporządzania sprawozdań

Opis stanu
faktycznego

Prezes UPRP jest dysponentem części 61 budżetu państwa – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. W tej części nie ma dysponentów niższego stopnia. Budżet UPRP w 2012 r. obejmował dwa działy: dział 750 *Administracja publiczna* – dwa rozdziały, tj. 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*, 75076 *Przygotowanie i sprawowanie kierownictwa w Radzie Unii Europejskiej* oraz dział 752 *Obrona narodowa* – jeden rozdział, tj. 75212 *Pozostałe wydatki*.

W ramach części 61 nie ustalono formalnych (pisemnych) procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych. Sprawozdania generowane były przez system finansowo-księgowy, a następnie sprawdzeniu podlegała ich zgodność z księgami rachunkowymi. W wyniku analizy działań faktycznie podejmowanych w okresie objętym kontrolą przez pracowników Biura Finansowo-Księgowego UPRP w zakresie kontroli sprawozdań stwierdzono, że działania te były wystarczające, aby na akceptowalnym poziomie ograniczyć ryzyko, że dane wykazane w tych sprawozdaniach będą nierzetelne.

(dowód akta kontroli, str. 217-218, 359)

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej skuteczności procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.2. Rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012 przez UPRP:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na Wspólną Politykę Rolną (Rb-Programy),

a także

- sprawozdanie budżetu środków europejskich z wykonania wydatków (Rb-28 UE),
- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:
 - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
 - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia: 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹¹ i 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹².

(dowód: akta kontroli str. 206-218)

Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 61 123 313,17 zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane zostały w kwocie 47 958 976,15 zł i były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w Warszawie w dniu 16 stycznia 2013 r.

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 130 *Rachunek dochodów budżetowych* i wynosiła 61 123 tys. zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

(dowód: akta kontroli str. 206-208, 217-218, 225)

¹¹ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

¹² Dz. U. Nr 43, poz. 247 ze zm.

Kwota wydatków ogółem za 2012 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wyniosła 47 958 976,15 zł i była zgodna z zapisami na koncie 130 po stronie Ma i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Ministerstwa Finansów. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

Kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-28 Programy były zgodne z odpowiednimi wydatkami ujętymi w sprawozdaniu Rb-28 w zakresie współfinansowania krajowego oraz współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej czasowo finansowanymi w ramach budżetu państwa.

Dane za IV kwartał 2012 r. wykazane w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 214-224)

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹³. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzania. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ma konta 990 Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str.228-229)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej rocznych sprawozdań nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne sprawozdania budżetowe i kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz pozytywnie zgodność kwot wydatków ujętych w sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

5. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

UPRP posiadał opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo-księgowej dokumentów. Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco. Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴.

13 Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

14 Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 ze zm.

W UPRP od dnia 1 stycznia 2012 r. funkcjonował, zatwierdzony do stosowania przez Dyrektora Generalnego UPRP, system księgowości komputerowej MAAT w wersji 6.00. Stosownie do założeń kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. nie przeprowadzano kontroli systemu, gdyż nie był on w okresie ostatnich trzech lat istotnie zmieniany i modyfikowany, a jego funkcjonowanie nie było kwestionowane przez Najwyższą Izbę Kontroli w poprzednich kontrolach.

(dowód: akta kontroli, str. 320-321)

Badanie przeprowadzono w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem), okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Próbę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturami i stanowiących podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (wg daty księgowania) na koncie 130 – subkonto wydatków. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy:

- dotyczące wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych – ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- będące poleceniami przelewu – jako zapisy wtórne do zapisów obrazujących faktury i dokumenty im równoważne,
- dotyczące transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł),
- dotyczące następujących transakcji: odpis na ZFŚS, wpłaty na PFRON, wynagrodzeń bezosobowych – które w wyniku przeglądu analitycznego oceniono jako stwarzające niewielkie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości.

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby 48 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną¹⁵ na kwotę 3 078,1 tys. zł. Wydatki objęte badaniem stanowiły 6,4% zrealizowanych wydatków budżetowych w części 60. Wszystkie dowody księgowe poddane kontroli pod względem spełniania wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodu, kontroli bieżącej i dekretacji dowodu oraz poprawności zapisu dowodu w księgach rachunkowych wylosowane zostały metodą statystyczną.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym.

(dowód: akta kontroli, str. 322-326, 360-363)

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

¹⁵ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

6. Działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli

Opis stanu faktycznego

Wynikający z art. 175 ust. 1 i 2 *ufp* obowiązek nadzoru i kontroli dysponenta głównego realizowany był przez dysponenta części 61:

- w formie pisemnych miesięcznych analiz sporządzanych przez Głównego Księgowego i przekazywanych za pośrednictwem Dyrektora Generalnego do akceptacji Prezesowi UPRP; przedmiotem ww. analiz były zagadnienia wyszczególnione w art. 175 ust. 2 *ufp*, a ponadto wykorzystanie rezerw udzielonych z budżetu państwa oraz prawidłowość i terminowość regulowania zobowiązań finansowych;
- poprzez realizację planu audytu wewnętrznego, w którym uwzględniono między innymi następujące zagadnienia: udzielanie zamówień publicznych, realizacja zadań z zakresu obsługi finansowo-księgowej UPRP, realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, efektywność realizacji zadań w zakresie produkcji i rozpowszechniania wydawnictw.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawowanego nadzoru i kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 3kwietnia 2013 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Cichosz

/ - /

.....
podpis